

KÖKTÜRK, Erol, “Sektörümüzde Etkin Bir Mesleki Örgütlenme ve Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Üzerine”, *Harita ve Kadastro Mühendisliği*, Sayı: 61, Mayıs 1988, s: 8-19.

SEKTÖRÜMÜZDE ETKİN BİR MESLEKİ ÖRGÜTLENME ve HARİTA-KADASTRO MÜHENDİSLERİ ODASI ÜZERİNE

Dr. Erol KÖKTÜRK

ÖZET

Sektörümüz son yıllarda canlı ve yoğun bir süreç yaşamaktadır. Harita-Kadastro Sektörüne ilişkin yeni arayışlar, yeni yönelişler ve yeniden düzenleme çabaları vardır. Bu bağlamda mesleğimize ilişkin bazı can alıcı noktalara (özellikle örgütlenmeye) değinilmekte, bazı beklentiler işlenmekte, olası çözümler dile getirilmektedir. Bu arada sektörde Odanın konumuna ilişkin değerlendirmeler yapılmaktadır.

ZUSAMMENFASSUNG

Unser Sektor erlebt in den letzten Jahren eine lebendige und intensive Zeit. Es handeln sich um neue Suche, neue Orientierungen und Neuregelungsbemühungen zu dem Sektor “Karten-und Katasterwesen”. In diesem Zusammenhang werden wichtigste Punkte (vor allem Organisation) zu unserem Beruf in der heutigen Lage berührt, gewisse Erwartungen behandelt, vermutliche Lösungen vorgeschlagen. Dabei wird über die Lage der Kammer für Karten- und Katasteringenieure gewisse Gedanken gemacht.

1. HARİTACILIĞIN KONUMUNA BAKIŞ

Yerküremiz durmaksızın dönüyor. Her turunun sonunda yeni bir gün başlıyor, insanlığın oluşturduğu kazanımlar ve güzellikler zincirinin halkaları çoğalıyor. Ve insanlık daha güzele, daha yaşanabilir olana, daha insancaya ulaşmak özlemlerimle ve umutlarıyla yürüyor yeni günlerin üzerine... Toplumun tüm alanlarında karınca sabırla örülüyor geleceğin koşulları. İnsanoğlu geleceğin evrenini avuçlarında okşarken bilinci ve yüreğindeki dalgalanmalar büyüyor.

Dünyamızı avuçlarımıza, bir parseli cebimize sığdırabilecek bir mesleğin ilgilileriyiz. Böylesine geniş yelpazeli bir görev alanımız var. Bu alanda dünyanın biçimini belirlemek için adımla çıktığımız yolda uzaya ve uydulara tırmandık. Toplum yaşamımız gibi meslek yaşamımız da bilimsel-teknolojik devrimin ürünleriyle donanıyor. Artık bu gelişmelerin ve ürünlerin dışında var olamayız. Ya da geleceği bu olanaklardan yararlanmadan yeniden yaratamayız. Sorumluluklarımız çok fazla. Toprağın olduğu her yerde, toprakla başlayan her işte var olmamız gerektiğine göre bütün evrenle ilgilidir görevlerimiz. Önce yalnızca yer üstüydü, sonra gökyüzü ve suların altı ve yer altı da eklendi bu halkaya. Yani birçok çekim alanının denge momenti gibiyiz.

Yükümlülüklerimiz insanın toprakla etkileşimi nedeniyle önemlidir. Zaten mesleğimiz kendisi için var olan bir meslek değildir. Öyle olunca da duyarlılığımız daha çok artıyor. Toplumsal sorunların çözülmesindeki işlevlerimiz öylesine önemli ki, attığımız adımlarla ya sorunları çözebiliriz, ya da iyice karmaşıklaştırabiliriz. Bu nedenle her işimiz yeni sorumluluklar yüklüyor bize. Daha özenli, daha mantıklı ve sağlıklı davranmamızı gerektiriyor. Önce tek tek her bir ülkeye, sonra da tüm evrene yaygınlaşabilecek durumdayken, yaygınlaşmamız gerekirken, insanlık tarihinin de en eski mesleği konumundayken, sayımız çok fazla değil. Bunun sonucu, yeryüzünde el değmedik bir yer bırakmamanın, karşı karşıya bulunduğumuz sorunların üstesinden gelebilmenin önkoşulunu gecikmesiz gerçekleştirmemiz gerekiyor. Bu önkoşul, “yatay ve dikey olarak güçlü bir örgütlenme”dir.

Ne arılama geliyor bu kavramlar?

2. YATAY ÖRGÜTLENMENİN ÖNEMİ

Yataylık, belli bir düzlem üzerine dağılmış farklı görevlerle ilgili bir kavram. Daha doğrusu mesleğimizin bütününi oluşturan işlevler söz konusu burada. Bu işlevlerin bir tanesini bile göz ardı ettiğimizde bütünlük bozuluyor. Örn. “Çevre sorunları bizi ilgilendirmez,” denirse, o zaman haritacılığı bir meslek yapan, bir bilim dalı yapan öz yaranacaktır. Bu yaklaşımı sürdürürsek, yatay örgütlenme, bu düzlemdeki işlevlerin yerine getirilmesiyle ilgili bir kavram olmaktadır. Yani üniversitelerin, eğitim-öğretim; Kadaastro Genel Müdürlüğünün, parsel ölçmeleri; Belediyelerin, kamu ölçmelerinin bir alanına ilişkin işler; Karayollarının yol projelendirme, kamulaştırma işlevlerini yerine getirmeleri gibi. Bu örgütlenme içinde her birim açıkça tanımlanmış, yinelenmeyen, soyutlanmamış bazı görevleri yerine getirecektir. Bu örgütlenmeler arasındaki ilişkilerin iyi düzenlenmiş olması mesleki işlevlerin yerine getirilmesindeki düzenin de önkoşulu niteliğindedir. Bu bütünde yalnızca kamu ve devlet sektörünün birimleri değil, özel sektör kuruluşları ve diğer mesleki örgütlenmeler yer almalıdır. Mesleki çıkarlar ve meslektaşların sorunlarıyla ilgili her örgütlenme, Oda ve demekler, yatay örgütlenmenin öğeleri olarak göz önünde tutulmalıdırlar.

İşlevlerin farklılaşmış olması, örgütlenme birimlerinin içeriğini de belirleyecektir. Bu nedenle birimler arası astlık-üstlük ilişkileri yerine, ilişkilerin bütünselliği temel alınmalıdır. Çünkü önemli olan, birbirine bağlanmış işlevler sonucu mesleğin güçlü bir topografyasını çıkarmış olmaktır ortaya. Ya da daha doğru bir deyişle, mesleği oluşturan her bir bileşenin göz önüne alınmasıyla ki, bileşke daha güçlü olabilir.

O zaman bir zorunluluğu kabul etmek gerekir; mesleki örgütlenmelerin her birine, ön yargılardan, öznel etkilenmelerden ve niyetlerden uzak, daha nesnel bakmak kaçınılmazdır.

Herhangi bir kayırma duygusuna kapılmaksızın, Odamızı bu yatay düzlemde özel bir yere koymakta yarar vardır. Gerçi 1983 yılında TMMOB Yasası’nda yapılan değişikliklerle kamu kurumlarında çalışan meslektaşların Oda’ya üye olma zorunluluğu kaldırılmıştır. Ancak yine de Odamız, ülkemizdeki harita mühendislerinin % 90’a yakın bir bölümünü çatısı altında toplamaktadır. Bu birim, çoğunlukla Merkez ve Şube yönetimlerinin, bazı temsilciliklerin özel çabalarına dayalı olarak mesleğin ve meslektaşların çıkarlarını savunma uğraşı vermektedir. Demokratik bir meslek örgütü olarak, üyelerinin görüş ve önerilerine, uyarı ve eleştirilerine açık bir işlerliği benimsemiştir. Sektörümüzde bir toparlanma, meslektaşları bir araya getirme ve dayanışmayı sağlama işlevleri vardır. Bu birime bu açılardan yaklaşmak ve yatay örgütlenme içindeki konumunu güçlendirmek için destek vermek gerekir. Çünkü Harita ve Kadaastro Mühendisleri Odası harita mühendislerinin dışında var olan bir birim değildir. Tersine varlığının önkoşulu harita mühendislerinin, hem de onların tümünün varlığıdır. Odanın demokratik yapıda olması, en geniş meslektaşlar topluluğunun desteğini almasına dayanır.

Yatay örgütlenmeyi bütünlmesi ve güçlendirmesi gereken dikey örgütlenmeden neyi anlamak gerekiyor? Ya da dikey örgütlenmenin mesleğe sağlayacağı katkıların anlamı ve önemi nedir?

3. DİKEY ÖRGÜTLENME ÜZERİNE

Dikeylik, yataylığın boyutlandırılması anlamında, bir piramidin oluşturulmasıdır. Bu da, meslektaşları arasındaki en geniş dayanışmayı ve kaynaşmayı oluşturmada, mesleğin, devlet örgütlenmesine de uygun olarak her aşamada ve en yükseklerde temsil edilebilmesi demektir. Böyle bir gereksinmeyi yaratan neden, sayı olarak az olmamızdır. Bugün ülkemizde her harita mühendisinin yaklaşık 260 km²’lik alanı haritalaması gerekmektedir. Bu, her harita mühendisinin yaklaşık 1000 tane nirengi, 30000 tane poligon oluşturması, ölçmesi, değerlendirmesi ve sonuçta 800 tane 1/1000’lik paftayı çizmesi demektir. Tersine durumda harita sorunları varlığını sürdürecektir. Bu genel durum bir yana, sayımızın azlığı iyi bir dikey örgütlenme zorunluluğunu yaratan en önemli nedendir. Ancak böyle bir örgütlenme ile güçler ve potansiyeller birbirine bağlanabilir ve sorunların çözümü, iyi ürünlerin yaratılmasının koşulları oluşturulabilir.

Bugün ülkemizde, özellikle mühendis düzeyinde, atıl kalmış ya da atıl bırakılmış, potansiyelinin altında çalışan ya da çalışmak zorunda kalan birçok meslektaşımızın varlığı bilinen bir gerçektir. Hem sayımızın azlığını dile getirmek hem de bu olguya değinmek bir çelişki gibi görünecektir, Ancak bu çelişki vardır. Bunun çözümlenmesi de gerekir. Bu nedenle güçlü bir dikey örgütlenmeyi gerçekleştirmek gerekiyor.

Dikey örgütlenmenin bir yanı içe, mesleğe dönük yanındır. Çünkü bir etkinin oluşturulması için önce içsel düzenleme ve örgütlenme sağlıklı biçimde gerçekleşmiş olmalıdır. Ondan değer sonra dışsal bir güçten, daha doğrusu dışa karşı bir güçlülükten söz edilebilir. Dışa karşı güçlülüğün sağlanması, mesleki anlamda bir kamuoyunun yaratılabilmesi, mesleğimizden anlatmak istediğimiz ve anlaşılması gerekenin anlaşılması için de sağlıklı bir dikey örgütlenme zorunludur.

Dikey örgütlenmenin gerçekleştirilmesi için, tek tek meslektaşlar birer birim olmaktadır. Buradan çıkarak, yatay örgütlenmede yer alan her kurumun içindeki dikey örgütlenmeyi, giderek sektör bazındaki dikey örgütlenmeyi sağlamak gerekmektedir. Dikey örgütlenmede, meslektaşlar arasındaki işlev farklılaşmasından dolayı ortaya çıkacak hiyerarşik yapı, iletişim ve mesleki alış-verişi zayıflatıcı değil, güçlendirici olmalıdır.

Örgütlenme sorununa bunca önem verilmesinin nedeni, önümüzdeki sorunların çözümünün buna bağlı olmasındandır. Zaten insan topluluklarını diğerlerinden ayıran en önemli etkenlerden birisi, onların bir arada olmayı, bazı temel ilkeler ve çıkarlar çevresinde bir araya gelmeyi sağlayabilmeleri, yani örgütlü birlikler kurmayı becerebilmeleridir.

4. DURUM DEĞERLENDİRMESİ VE SIKIŞIP KALDIĞIMIZ SORUNLAR

Mesleğimizizin geçirdiğimiz dönemlerdeki durumunun değerlendirilmesinden ve gelecekteki gelişme eğilimlerinden çıkarılabilecek önemli sonuçlar vardır. Bu sonuçların bir bölümü bir sorunlar dizisi oluşturmakta ve önümüze yeni görevler koymaktadırlar. Sorunların üzerine gitmek ve çözüm yollarını bulmak kurumsal ve örgütsel anlamda her bir birime düşen sorumlulukların yerine getirilmesiyle olanaklıdır. Ancak bu her zaman gerçekleşmiyor.

Yapılması gerekenleri sıralıyoruz. Sorunlar dile getiriyoruz özel sohbetlerimizde, tartışmalarımızda. Bir şeylerin yapılmasına girişme noktasında çoğu şey sözde kalıyor. Girişim gücü, uzun solukluluk, kararlılık, çabaların sürengeliği konularında yetersizlikler ortaya çıkıyor. Bunun ülkedeki koşullarla, çalışılan birimlerle, özel beklentilerle ilgili değişik nedenleri olabilir. Kısa erimli yaklaşıldığında, bu nedenler girişkenliğin önüne de geçebilirler. Ama olaylara uzun erimli yaklaşıldığında bugünkü görevlerin yığılması tehlikesi ortaya çıkmaktadır. O nedenle dün-bugün-gelecek arasındaki ilişkiyi iyi kurmamız gerekiyor.

Mesleğimizde dünümüzü değerlendirdiğimiz birçok organizasyon gerçekleşti. Odamız bu organizasyonların büyük çoğunluğunun içinde yer aldı. Bazılarını da doğrudan kendisi düzenledi. Artık bugünlere çözümler getirmek ve gelecekteki gelişmelere yön vermek görevleri önümüzde durmaktadır. Ve artık sorunları, sürekli yinelenen sorunları, bilinen sorunları dile getirmektense, bazılarını iyi düşünülmüş, kalıcı, meslektaşlarımızın benimsediği ve toplum çıkarlarını da gözeten çözümler getirmenin zamanıdır. Bu zamanları geçirdiğimizde, beklentiler, ne yazık ki, başka baharlara bırakıldığında, isteksizlik de başlıyor.

5. EN YAYGIN KATILIMLARIN SAĞLANMASI GEREĞİ

Çözüm arayışlarında iki noktanın altını çizmek gerekiyor. Bunlardan birisi, sektörün tümünü ilgilendiren sorunlarda, çözüm arayışlarını dar sınırlar içine sıkıştırmaktansa en geniş meslektaşlar topluluğuna mal etmektir. Ters durumda düş kırıklığına uğrama olasılığı büyümektedir. Buna bir örnek olarak HAKAR Projesini göstermek olanaklıdır. Bu proje, eğer tüm meslektaşlar topluluğunu kucaklayan, birçok meslektaşın emeğinin ve katkısının olduğu bir proje olsaydı, böyle oluşabilseydi, uygulamaya geçme şansı artabilirdi. Bu, projede yer almış meslektaşlarımızın

çabalarını azımsamak olarak yorumlanmamalıdır. Tersine kurulda yer alan hocalarımız ve meslektaşlarımız her zaman değer verdiğimiz kişiliklerdir. Ancak proje, mesleğimizde bugün ulaşılan gelişim aşamalarını sarabilecek bir proje kimliğine kavuşturulabilecekken, politik bir proje olup çıkmıştır. Bu da harcanan onca emeğin rapor sayfaları arasında kalmasına neden olmuştur. Bu kısır döngü kırılmalıdır. Bu da her çözümlemeye “birçok meslektaşın söyleyecek şeyleri olabileceği” gerçeğini gözetmekle sağlanabilir.

6. PROFESYONELLİĞİN ÖNEMİ VE ÖNKOŞULLARI

Diğer önemli bir konu yaptığımız her işte, gösterdiğimiz her tavırdaki “profesyonelce” davranmanın gerekliliğidir. Bir mesleğin ilgilisi olduğumuz, bu mesleğin kendine özgü ilkeleri ve kurallarının olduğu, kendi oluşturduğumuz ve tüm meslektaşlar topluluğunu bağlayan standartlarımızın bulunduğu, keyfilik, özneliğin çabalarımızda daha az rol oynaması gerektiği unutulmamalıdır. Aynı konuda, aynı standartlara dayanırken, aynı kurallara uyulurken meslektaşlardan birinin “öyle”, diğerinin “böyle” davranması profesyonellelikle bağdaşmaz. Eğer bu mesleği yapacaksak, bu meslekle yaşayacaksak, bu meslekten ekmek yiyeceksek, toplumla bir yanı sıra bu meslek kanalıyla ilişkiler kuracaksak profesyonelce davranmamız gerekir.

Ortak davranış biçimlerine erişmek, profesyonelliği bilince çıkarmak, her şeyden önce bir eğitim sorunudur. Üniversitelerimize, mesleğimizle ilgili eğitim veren kurumlara bu nedenle önemli görevler düşmektedir. İyi bir eğitim süreci, eğitim sürecine konulmuş, ancak öğrencilere tuzak gibi değil de gerçekten sınama platformları gibi görünen ve iyi işleyen sınav düzenekleri, meslek sonrası süren öğrenim süreci profesyonelliğin en güçlü dayanakları olacaktır. Yalnız başına eğitim, profesyonellik için yeterli değildir şüphesiz. Bu ancak bir önkoşuldur. Kişiye verilecek eğitimin yanı sıra, kişinin kişiliği ve yapısı da profesyonelce davranış için önemlidir. Bu noktada profesyonellik bir ahlaki sorun olarak ortaya çıkar. Bunun meslek topluluğuna yansımaları ortak sorumlulukların yerine getirilmesinde, her düzeydeki meslektaşlar arası ilişkilerde kendisini gösterecektir.

Profesyonelce bir davranışın dayanacağı normlar, standartlar bir başka önemli noktayı oluşturur. Bu normların tüzel, metinlerde, yönergelerde yer alması çok önemli ise de, bunlara uyulması daha da önemlidir. Örneğin Odamızın yayınladığı Birim Fiyat Kitabında keşif bedelinin % 15'e kadar kırılabilirliği belirtilmişken, bugün ihalelerde ortalama % 45'lere, hatta giderek % 60'lara varan kırma olayları yaşanmaktadır. Ya da diğer teknik standartların uygulanmasında da benzer birçok örneğe rastlanmaktadır.

O zaman belirlenmiş olan standartlara uyulmasını sağlayacak kontrol düzenekleri, profesyonelliğin de güvencesi olacaktır. Bu nedenle Odanın ve diğer birimlerin var olan kontrol düzeneklerini işletmeleri bir görev olarak durmaktadır.

Şüphesiz sektörde uygulanan ücret politikası da profesyonelliğin önemli bir yanını oluşturur. Meslekten karnını doymamak, karnın doymaması durumunda ek yollara başvurmak, üzerinde düşünülmesi gereken noktalardır. Ülkemizde kamu kesiminde çalışanların ekonomik durumları iç açıcılı ve umut verici değildir. Yüksek enflasyon koşullarında komik kalan ücretler, profesyonelce bir meslek ortamını yaralayabilmektedir. Gerçi burada da bir etiksel (ahlaki) durum söz konusudur. Ancak karnı doyurmayan çalışma sürecinde, göz doyurucu mesleki uygulamalar beklemek bir iyimserlik olarak kalabilmektedir. Özel sektörde çalışanlar açısından da düşündürücü noktalar vardır. Yukarıda değinilen ihale süreçleri insana “haritacı haritacının kurdudur” dedirtebilmektedir. Sektörümüzün özel kesimi, diğer sektörlerle göre çok büyük paraların döndüğü bir kesim değildir. İzlenen birim fiyat politikaları büyük farklılıklar göstermektedir. İller Bankası birim fiyatlarıyla Odamızınkiler arasında farklar vardır. Durum böyle iken sunulan ihale bedellerinin çok altında iş almak, üretilecek işi etkileyecektir. Gerek iş üretme sürecinde, gerekse sonuç ürünlerde, bu nedenle beklentilerin altında, profesyonelce olmayan gerçekleştirmeler ortaya çıkabilecektir. Karne yönetmeliği de serbest çalışanlar arasında adaletli olmayan uygulamalara ve bölüşümlere kapı açmaktadır. Taşeronluk kurumunun yaygınlaşmasını bir tehlike olarak nitelenebilir miyiz? Bu ve benzeri konular çözülmesi, meslektaşlar arası ilişkileri saygınlaştıracak biçimde çözüme kavuşturulması gereken sorunlardır,

7. ODALAR VE DEMOKRASİ SORUNU

Evet hep çözüme kavuşturulması gereken sorunlar dile getiriliyor. Çünkü bu yönde beklentiler var. Odanın da bu süreçlerde üstlendiği yükümlülükler söz konusu. Özellikle mesleki konularda... Özellikle de yalnızca mesleki konularda! Çünkü 1983 yılında TMMOB Yasası'nda yapılan değişikliklere uydurulan Tüzüklere göre Odalar ve Odamız yalnızca mesleki konularda faaliyet gösterebilir. Bu faaliyetlerde de hiçbir siyasi parti ve demikle, örneğin İstanbulu Güzelleştirme Derneğiyle ya da Çalığışu Sevenler Derneğiyle ilişki kuramaz. Bunlar yasal olarak izinli değildir. Ve odaların politika yapmaları da yasaktır. Neyin politik davranış biçimi olduğu öyle kesin belirlenebilir mi? Ya da değerlendirmelerde hep öznellik tuzağı yok mudur? Örneğin “açım” demek kimine göre acizlik sayılsa bile, bugünkü ortamda belki en keskin politikadır. Ya da “18. madde iyi formüle edilmemiştir” demek; ya da “Odamız üretime dönük eğitimden yanadır,” demek; “Odamız ülkemizde uygulanan imar aflarını ve gecekondulara tapu tahsis belgesi verilmesi için minarenden, çeşmeden röper almayı uygun bulmamaktadır,” demek mesleki tavır olarak da yorumlanabilir, politik tavır olarak da. Günümüzde her şeye politikanın koşullarda hangi birim politikanın dışında düşünülebilir?

Eğer Odalar mesleğin ve meslektaşların çıkarlarını savunmakla yükümlüyseler, ki anayasaya ve yasalara göre böyledir, yerine göre uygulanan politikalara tavır almak zorundadırlar. Ancak bu tavırların Demoklesin Kılıcının gölgesine sokulmasını demokrasiyle bağdaştırma olanağı da yoktur.

O nedenle Odaların ve Odamızın meslektaşlarımızın ekonomik-demokratik hakları için uğraş vermeleri de, mesleki sorunlar kadar önemlidir. Ve mesleki sorunlara aranacak çözümleri bütünleyen uğraşlardır.

Bu uğraşların verilmesinde şüphesiz politik örgütler gibi davranmak büyük bir hata olur. Bu yanlışlar odaların konumlarını da yararlar. Çünkü Odalar, sonuçta meslek örgütleridir. Mesleki konularla uğraşmak Odaların varlık koşuludur. Burada belirtilmeye çalışılan mesleki ve meslektaşları ilgilendiren konularda, sorunlarda politik olanla olmayı ayırmanın özneliğidir. Bu nedenle bu noktalarda hemencecik eleştirmemek, bakış açısını hemen değiştirmemek gerekir. Odalar mesleki tüzel kişiliklerdir. Ama onların yapısının ve işlerliğinin demokratik olması ayrı bir önem taşır. Demokratiklik, karar alma, sorun çözme, etkinliklerde bulunma süreçlerine olabildiğince çok meslektaşın katılmasını sağlamak, böylesi bir işlerliği benimsemek demektir. Bu, aynı zamanda, meslektaşlarla yönetim kurullarının bütünleşmesini sağlayan, meslektaşların mesleki kuruluşlarına sahip çıkmalarını olanaklı kılan bir yoldur. Bu bütünleşme kanallarını açık tutmak, canlı ve devingen bir tabanın oluşumunu sağlamak pek kolay olmuyor. Eleştiren, tartışan, sorun saptayan ve çözen, sözden-eyleme, yakınmaktan yakınlaşmaya, yalnızlıktan-topluluğa yönelen canlı bir meslektaşlar topluluğunu oluşturmak ne kadar mutlandırıcı ve güçlendirici olurdu... Böylece kamuoyu oluşturmak, kamuoyunda arzuladığımız konuma erişmek, saygın olmak olanaklı olabilirdi.

8. BİR BURUKLUK

Oysa en çok yakındığımız bir soruna, diğer meslek topluluklarının mesleğimize bakışlarına bile etkiyemiyoruz. Bizlere yakıştırılan “topoğrafik” imajını değiştiremiyoruz. Ya da yerine göre tapuculuktan kurtulamıyoruz. Son yıllarda ortaya çıkan olanakları iyi değerlendirdiğimiz ise pek söylenemez. Tüm yanlışlıklarına ve çarpıklıklarına karşın 2981 sayılı Gecekondu ve İmar Affı Yasası'nın mesleğimiz açısından bazı umut verici olanaklar getirdiğini söylemeliyiz. En önemlisi bu sorunların ve diğer kentsel alan sorunlarının çözümünde harita mühendisinin yadsınamaz bir yeri olduğunun ortaya çıkmasıydı. O dönemlerde her türden harita teknik elemanı adeta mumla aranıyordu. Ancak bu fırsat iyi kullanılmış mıdır? Az zamanda daha çok iş yapma ve kazanma dürtüleri ortaya çıkabilmiştir. Ben, kişisel olarak, bu fırsatı çar-çur kullandığımız inancındayım.

9.SAĞDUYULU DAVRANMAK VE OTO-KONTROL

Meslek tabanının bu ve benzeri olaylar karşısında soğukkanlı ve sağduyulu davranabilmesi, yeni kazanımların eskileriyle güçlendirilmesini sağlayabilir.

Böylesi durumlarda hızlı bir bilgilenme, karşılıklı etkileşim ağı kurmak, iletişim kanalını sürekli açık ve işler tutmak gerekiyor. Böylece meslektaşlar arası bir oto-kontrol oluşturulabilir. Zaten ancak bu düzenin

kurulabilmiş olması mesleki çıkarların savunulmasını, korunmasını ve geliştirilmesini sağlar. Yoksa yalnızca 3-5 meslektaşın ya da yalnızca yönetim kurullarının bazı çıkarları savunması yeterli olur mu? Çevremizde mesleğimizle ilgili olumlu-olumsuz gelişmeleri diğerlerine aktarmak, bunun için çaba harcamak, özveride bulunmak zorunludur. Ters durumda bir MNG olayındaki olumsuzluklar yaşanır, yasal hükümlere ve mesleki kazanımlara ters uygulamalara girişilir. Bu girişimin başarı şansını değerlendirmek başka tartışmaların konusudur. Ancak uygulamanın başlangıcındaki yaklaşım üzücüdür. Odamız da içinde hiçbir kurumun bu konuda net bir tavır alamamış olması ise düşündürücüdür. Bu örnek göstermiştir ki, önce bizler bu mesleğin değerini bilmek ve bu mesleğe sahip çıkmak zorundayız. Başkaları bu değeri biçsin diye beklediğimiz sürece yanılgılar ve düş kırıklıkları sürecektir.

10. GİZLİLİK KAVRAMININ GÖZDEN GEÇİRİLMESİ BEKLENTİSİ

Mesleğimizdeki çalışma süreçleri son dönemlerde hızlı bir değişim içindedir. Geleneksel çalışma yöntemleri, bilimsel-teknolojik devrimin sunduğu olanakların etkisiyle, daha az kullanılır duruma gelmektedirler. Bu hem çalışma ekonomisi-duyarlılığı-hızı anlamında bir önem taşımakta, hem de kendimize ayıracağımız zamanlar için fırsatlar sağlamaktadır,

Sözü edilen gelişmeler mesleğimizde yeni uygulama alanları doğurmaktadırlar. Ülkeler düzeyinde bilgi sistemlerinin oluşturulması tartışmaları gerçekliğe dönüşürken, dünya genelinde çabaların bütünleştirilmesi girişimleri yoğunlaşmaktadır. Uydu Jeodezisinde bir “devrim” olarak söz edilmesi gelişmenin önemini vurgularken, “Dünya 0. Derece Nirengi Ağı”nın oluşturulması düş olmaktan çıkmaktadır. Bu gelişmeleri en genel anlamda bir standartlaşma olarak yorumlamak olanaklıdır. Ülkemizde ise haritacılık çalışmalarında bir bütünsellikten söz etmek olanaklı değildir. “Sivil haritacılık”, “askeri haritacılık” ikilemi sürmektedir. Sivil kesim de kendi içinde bir dağınıklık göstermektedir. Oysa ülke genelinde tek bir haritacılıktan söz etmek, tek bir nirengi ağından, tek bir koordinat sisteminden söz etmek çok daha gerçekçi olacaktır. Var olan bilgi birikimlerinin sivil-asker demeden birbirine bağlanması ülkemiz haritacılığının daha hızlı güçlenmesini sağlayabilir.

Şüphesiz askeri amaçlar önemlidir. Meslektaşların ülke savunmasını azımsamaları düşünülemez. Yurtseverce bir davranış bu önemi kavramayı gerektirir. Bu nedenle gerekli olan bilgilerin korunmasında üzerlerine düşen görevleri yapacaklardır. Zaten korunması gereken bilgilerin de korunması gerekir. Profesyonelce bir davranış bunu zorunlu kılar.

Ancak bugün söz konusu olan “verilerin gizliliği” olgusuna, günün gelişen koşulları açısından yeniden yaklaşmakta yarar vardır. Bu noktada gizlilik kavramı yerine “verilerin korunması”ndan söz etmek daha anlamlı olacaktır. Az sonra değinilecek olan meslek içi demokratikleşme açısından da bu niteleme önemlidir.

Son dönemlerde Harita Genel Komutanlığı katlarında başlatıldığını gözlediğimiz girişimler, sivil ve asker kökenli meslektaşları birbirine daha da yaklaştırmaktadır. Bu süreçlerin geliştirilmesi, verilerin ve bilgilerin ortak kullanımına doğru yaygınlaştırılması, ülke genelinde bütüncül bir “harita sistemi”nin ve “sektörü”nün oluşturulmasını destekleyecektir.

Gizlilik, biz ne kadar ısrar edersek edelim, gelişen teknolojik olanaklarla zaten aşılmaktadır. Bu nedenle, daha fazla geç kalmadan, bu alandaki yeni bir düzenlemeyle ilgili sonuç alıcı girişimlerin başlatılması sevindirici bir gelişme olacaktır.

11. YENİ TEKNİK YÖNETMELİK İÇİN BİRKAÇ SÖZ

Meslek topluluğumuzda çok uzun süredir beklenen bir yönetmelik 31 Ocak 1988 tarihinde yürürlüğe girdi. Bu “Büyük Ölçekli Haritaların Yapım Yönetmeliği”dir. Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden kısa bir süre sonra da tartışmalar başladı. “Yönetmeliğin içinde belirsiz kavramlar olduğunu,” söyleyenler var. “Bölümlerin ele alınışında birçok deneyimin ve ülke koşullarının yeterince gözetilmediğini,” söyleyenler var. “Bu yönetmeliğe mutlaka sahip çıkılmasını,” savunanlar var. “Yönetmeliğin aceleye geldiği,” söyleniyor. “Yönetmeliği şimdilik kabullenmemiş kurumlar,” söz konusu. “Yürürlüğe girişinde 1974 tarihli yönetmeliğe göre bir usul hatası yapıldığı,” söyleniyor.

Tartışmalar şüphesiz yararlı. Ancak burada yönetmeliğin hazırlanış yöntemindeki yaklaşım yanlışlığı ortaya çıkıyor. O da, bugün süren tartışmaların yönetmeliğin hazırlanış sürecinde başlatılmamasıdır. Meslek tabanı bu yönetmeliği kabullenmekte bu nedenle zorlanıyor. Oysa en geniş kesimler ve onların deneyimleri, düşünceleri hazırlık sürecine taşınabilmiş olsaydı, bu yönetmelik daha hızlı uygulama şansına sahip olacaktı.

Bir de yönetmeliğin içeriği insanı düşündürüyor. Önceki bölümde sözü edilen “harita bilgilerinin gizliliğini” formüle eden 203 sayılı yasa yürürlükteyken, bu yönetmelikle getirilen, “Büyük Ölçekli Haritaların Ülke Nirengi Ağına Bağlanması” olayı nasıl gerçekleşecektir?

Böylesi yönetmelikler kolay değiştirilmiyor. Ancak yeni yönetmelik konusunda başlayan tartışmalar gelecekle ilgili ipuçlarını da yanı sıra getireceğe benziyor. Ya da bu tartışmaların sonuçları yönetmeliğin yeni düşüncelerle bütünleştirilmesini sağlayabilirse, şimdiki belirsizliklerin çoğunun geleceğe taşınması daha erken engellenmiş olacaktır. Bu nedenle konuyla ilgili tartışmalara katılmakta yarar var.

12. MESLEK İÇİ DEMOKRASİ

Ülkede demokrasi konusu tüm yakıcılığıyla gündemdedir. Demokrasinin tüm kurumlarıyla ve kurallarıyla kökleşmesi çabaları var. Katılımcılığın yaygınlaştırılması, karar verme süreçlerinde daha fazla düşüncenin ve yaklaşımın etkili olması, sağduyulu ve akılcı her çabanın değerlendirilmesi bu uğraşların önemli bir hedefini oluşturuyor. Yeni bir demokrasi kültürünün köklü bir biçimde edinilmesi gerekiyor. Rüzgarlara göre sürüklenmek yerine, geleceğe bilinçle yön vermek, günümüzün bir görevi olarak ortada. Demokrasi kültürü bir bütün olabilmelidir. Ülke genelinde bir demokrasi oluşturulmasına katılmakla, mesleki süreçlerde demokrasinin kurallarını işletmek birbirini bütünleyen yanlardır. Birbirini bütünleyen yanlar olabilmelidir.

Bu nedenle önceki bölümlerdeki bazı vurguları yinelemek bahasına da olsa şu söylenmelidir; yeni yasaların-yönetmeliklerin hazırlanmasından, yeni kararların üretilmesine kadarki tüm süreçlerde, yaşlı-genç, profesör-asistan, daire başkanı-kontrol mühendisi demeden en geniş meslektaşlar topluluğunu bütünleştirmek önem kazanmaktadır. Böylece yeni eserler ve adımlar daha kalıcı olabileceklerdir. Harita-kadastro sektörünü demokratik işlerliği olan bir yapıya büründürmek, ülke demokrasisi açısından da bir görevi yerine getirmek demektir.

13. SONUÇ YERİNE

Odamızda geçen çalışma dönemindeki yönetim kurulları bazı gelenekler yaratmak, kalıcı ilkelere varmak için epey çaba harcadılar. İç sorunların çözümü çabaları, dışa dönük etkinliklerle bütünlendi. Merkez ve şubelerin eşgüdümlü ve uyumlu çalışmaları da verimi artırdı. Bu arada diğer meslek odalarıyla da ortak çabalara girildi. Tersine de düşünülemezdi.

Çünkü dünyamız, hiçbir mesleğin tek başına çözemeyeceği sorunların ortaya çıktığı bir süreç yaşıyor. Bu nedenle diğer uzmanlık alanlarıyla iş ve güç birlikleri kendisini dayatıyor. Bir otomasyon-elektronik bilgi işlem sürecinde, bir imar konusunda, çevre sorunlarında v.b. konularda diğer mesleklerle ortak çabalara girmemiz gerekiyor. Bunun önkoşulu olarak da mesleğimizi ve kendimizi güçlendirmemiz zorunlu olmaktadır.

Bu yazıyla vurgulamaya çalıştığım konu, sektörümüze ve çevremize geniş açılı ve çok bileşenli bakmanın gerekliliğidir. Kararlı olmanın, sağduyulu olmanın, önyargısız olmanın zorunluluğudur. Birbirimize karşı daha anlayışlı, hoşgörülü ve sevecen yaklaşmanın kaçınılmazlığıdır.

Bunların güçlü bir örgütlenmeyle sağlanması sektörümüzdeki verimliliği, verimlilik ve kalitenin yükselmesi de sektörümüzün saygınlığını arttıracaktır. Böylesi bir mutluluğa erişmek için, geleceği çağdaş anlamda yeniden yaratmak için zamanı iyi değerlendirmek, zamana karşı yarışmak gerekiyor.

Kolay mı bu? Ama çok zor da değil...